

CONTEMPORARY CHAMBER MUSIC FROM LATVIA
LATVIEŠU LAIKMETĪGĀ KAMERMŪZIKA

ART -i- SHOCK

The work of our trio revolves around collaboration with contemporary Latvian composers. Seeing as there is almost no music originally written for the specific composition of our group, we need to take an active role in the creation of such music. And for that we need composers, who create the fertile soil for our 'artichoke' to grow and flourish. It is precisely in this creative interaction with composers, listeners and concert organisers that the art-i-shock is born: creative surprise, musical adventure.

Over the few years of our existence, we've already reaped quite an armful of artichokes. And soon they will be joined by already a twentieth piece of music. Thanks to the residency with Latvijas Radio 3 Klasika, we've now also had the opportunity to record some of the compositions that have most struck a chord with us and our listeners. They differ very much from each other, and together they form quite a mosaic. They are as diverse as the ardour and sincerity conveyed by their creators during the recording process. But together, our wonderful composers have created a large, beautiful meadow, into which listeners may wade and surrender themselves to the experience of sound, or the art-i-shock.

TRIO ART-i-SHOCK

In 2016 the trio Art-i-Shock celebrated its fifth anniversary. The celebration took the form of many concerts and the learning of new compositions, and it culminated with the trio's participation in Euroradio's Christmas marathon of live performances, where it represented the Latvijas Radio 3 Klasika channel. The concert was broadcast in 22 countries (including the national broadcasters of Great Britain, Denmark, Estonia, Spain, Bavaria, Saarbrücken, Hessen, Austria, Greece, Iceland, Canada and Australia), and as soon as the music came to an end, colleagues from abroad were already getting in touch with Latvijas Radio 3 Klasika to praise the trio's performance.

Art-i-Shock ended the year by receiving a nomination for the Latvian Great Music Award for best chamber performance. But the trio ended up winning in a different category instead. More precisely, it shared the Latvian Great Music Award for best new composition, which was won by Juris Karlsons' Concerto for Cello, Piano, Percussion and Symphony Orchestra, performed by members of Art-i-Shock together with the Latvian National Symphony Orchestra and conductor Andris Poga in January 2016 at Klasika's 20th-anniversary concert. Karlsons' concerto is already the second symphonic work dedicated to the Art-i-Shock trio.

These events were soon followed by a first for Klasika – namely, the radio channel invited Art-i-Shock to become the ensemble-in-residence at Latvijas Radio for the year 2017. This ensures fertile ground for the trio's creative ideas, participation in concerts broadcast by Klasika and sent to corresponding broadcasters within the Euroradio network, and the addition of three new compositions to the trio's repertoire (by composers Santa Ratniece, Georgs Pelēcis and Arturs Maskats). The initiative also includes the most lasting of testimonies – Art-i-Shock's first CD. This recording was made in close collaboration with Klasika and can be considered a retrospective of the first five years of the trio's existence, featuring some of the most vivid and powerful new compositions dedicated to the ensemble.

Composer Platons Buravickis – represented on this CD by the piece Voltage – has commented that “Trio Art-i-Shock is a discovery for any composer.” After listening to this CD, one is likely to believe that the other 16 composers who have written music for the trio (a total of 20 compositions) would definitely agree with his statement.

Trio Art-i-Shock is one of the most expert, original and remarkable Latvian chamber ensembles. In addition, its combination of instruments is quite unique in the context of European classical music. Since its

inception in 2011, Art-i-Shock has united three superb, young female musicians, each with her own distinct personality and temperament: pianist Agnese Egliņa, percussionist Elina Endzele and cellist Guna Šnē. The name of the ensemble contains references to striving towards musical perfection and a desire to surprise and please listeners as well as sometimes also provoke them in a friendly way. The musicians believe that a refined sense of humour, an element of play and creative shock are the starting points for all creative work and self-discovery. Likewise, the trio's concert programmes are rich in contrasts and musical experiments. By collaborating with composers and actively promoting the creation of new compositions, Art-i-Shock is adding to and broadening the musical repertoire for cello, piano and percussion. The three musicians have garnered enthusiasm from critics regarding their careful study of each new work, their technical mastery and their refined and nuanced performance of contemporary music.

In addition to compositions written specially for Art-i-Shock, the ensemble also plays its own arrangements of music as well as arrangements by others. Its repertoire covers a timeline stretching from the Middle Ages to today.

Art-i-Shock was founded quite by accident, when the three musicians – having all been nominated for the Latvian Great Music Award in 2010 for best work in an ensemble – performed together at the awards ceremony. There they played percussionist Andrei Pushkarev's arrangement of Astor Piazzolla's *Milonga de la Anunciación*. And then they decided to turn this first, chance meeting on stage into a regularly performing and artistically exciting musical partnership. Art-i-Shock performs most often in Riga, although the trio also frequently plays at regional centres throughout Latvia. It has also performed in Norway, Estonia, Lithuania, Albania and Gibraltar.

Art-i-Shock has performed at the Arena and Latvian New Music Days contemporary music festivals in Latvia as well as at Percussion Ukmergė in Lithuania and the European Forum on Music. It has performed at the festivals Sansusī, Dominante, European Christmas and Riga Festival. The trio has collaborated with the Latvian National Symphony Orchestra, the Liepāja Symphony Orchestra and the Sinfonia Concertante chamber orchestra and, under the direction of conductors Andris Poga, Ainārs Rubiķis and Atvars Lakstigāla, performed the triple concertos written by composers Andris Vecumnieks and Juris Karlsons and dedicated to the trio.

Platons BURAVICKIS (1989) – Voltage

If we can speak about a new wave in the field of Latvian composers, then one of the most powerful carriers of this wave is Platons Buravickis. In addition to classical statements, he also improvises ferociously at the piano and plays electronic music in underground clubs. And his CV is not complete without mention of his work experience in shipbuilding and cement factories.

In *Voltage*, Buravickis has for the first time brought all of the aspects of his creative style together in one piece. It begins with several fragmented motifs, including everything from terse melodic impulses to factory noises heard within the scattered texture. In this piece, the boundary between the classical and the popular dissolves. In terms of timbre and energy, the cello solos resemble the shredding and overdrive of a hard-rock electric guitar; the piano ostinato is like the repeated phrases, or riffs, in rock and pop music; even the drum set can be interpreted as an allusion to rock music; and the rhythmic energy equals that of a dance club on a Friday night. And all of that in concentrated form and written with the flourish of a master.

Buravickis manifests, cements and dismantles in music. Yet he is also an exquisite observer and tries to achieve naturally flowing lines in his compositions. Regarding *Voltage*, he says: "It's a message about the pressure that acts upon a person and is brought on by external conditions. The complicated, irregular rhythms dominate at the beginning of the piece – they're like the leitmotif of this pressure. It's as if they strangle the person's still-unformed leitmotif, his fragmented 'melody'. And then the battle begins, during which it turns out that the person himself is creating the pressure, and actually there's really no such thing as pressure; there's just the person and his emotions, complicated thoughts and unusual actions. The person and his energy, his creative voltage."

Georgs PELĒCIS (1947) – Field of Dandelions

Dandelions are not the first flowers to appear in Georgs Pelēcis' music. He has written *Lilac Gardens and Budding Jasmine* for violin, vibraphone and string orchestra; he has also observed and recorded the sound of the *Pastures of Ainaži* and *Autumn Landscapes*. But the *Field of Dandelions* is dedicated to Art-i-Shock.

"Two things have always fascinated me about this phenomenon: on the one hand, its pastoral, naïve, innocent appearance; on the other hand, its extremely intense colours and big, strong temperament. I have tried to combine these two dimensions in my composition," says Pelēcis about the dandelion. At the beginning, his field of dandelions undulates between two vibraphone chords. The yellowness of the

rippling field, expressed in the piano's textures, becomes ever more transparent as the piece moves forward; in the conclusion, the pauses and breaks in sound take on ever greater meaning and must be played with the precision of flower petals.

About a third of the way through the work, a new theme appears in the piano part – an affirmative, upwardly moving motif, first in a major key and then in the parallel minor. With its laconic expression and harmonic simplicity, the theme could be the pride of any Neoclassical composer or, who knows, perhaps even the masters of past centuries. It is followed by a rustling swell – this time played by the cello while the vibraphone plays the theme. The cello develops it into a fully saturated melody and culmination.

The music's forceful development paints a landscape in which the composer observes the dandelion field as if through a camera lens, first in close-up and then pulling back for the full image. This is idyllic simplicity framed in classic clarity and proportions. The blooming field of dandelions is caressed by the breeze, and a moment later one cannot tell anymore whether the movement of the flowers was real or just imagined. Pelēcis – that master of simple expression – observes the flowers, observes himself and records everything.

Andris VECUMNIEKS (1964) – *Valse Art-i-Shock*

"The *Art-i-Shock Waltz* is an adaptation for Art-i-Shock of the second movement of my Sonata for Cello and Piano, with an additional part for a percussionist. The slightly sentimental, slightly dramatic, slightly ironic musically philosophical mood, which suits the three lovely young women so well, perhaps also fits splendidly in the Fifth Liepāja Concerto – *Concertino Art-i-Shock*," says composer Andris Vecumnieks about this work. He refers in the quote to his own composition, the first symphonic work he dedicated to Art-i-Shock. In this concerto, the Art-i-Shock trio takes on the role of soloist and, when the orchestral score says *tacet*, he has the young women in the ensemble play waltzes. One with sentiment, the other without. It is this unsentimental waltz that Art-i-Shock loves the best and plays most often in its own concerts. In the *Concertino* version, the waltz ends with a quiet question mark; in this recording, however, the last steps of the dance are aggressive, played with brutal chords. The descending melody in *Valse Art-i-Shock* contains nostalgia and polite, mannered jesting with timbres and elements of the musical theme. And so, this sonata movement written some time ago has grown into an independent composition with pantomime-like musical shape and a drama and form resembling that of a theatrical etude.

Linda LEIMANE (1989) – *Silhouettes. Behaviours*

Linda Leimane is a unique talent among Latvian composers. According to some, she is the most technically masterful of the country's composers, even more so than her experienced colleagues. Leimane's music has refined technique, an excellently administered organisation of musical material, and laconically precise expression. The most significant instrument of musical language in *Silhouettes. Behaviours* is gesture. And in this composition, the gesture is a very fine matter that resembles a slowly changing twilight.

Leimane says: "It is a pouring out of three individual and changing silhouettes, which has grown out of keeping specific elements and characters within the imagination. Associatively, this is darkness, air, spring, water and silhouettes as clearly expressed profiles, or gestures, the identities of which are secured by their repetition. The behaviour of incorporeal, bodiless sound beings changes every time they appear. In this composition I hear a certain current, or flow, that emerges when one is far from home.

"This work is my experiment in creating a corporeity of music, which is something I strive for in other compositions as well. My ideal is music that, when it is listened to, one loses the ability to distinguish separate parameters; they are located so close to each other that the audible result is something alive, organic and plastic. One of the specific features of musical gesture is that the listener does not need to hear it; that is, the gesture affects the subconsciousness. It's as if the body feels something familiar, but it might not be doing so on a conscious level. The gesture is inseparably linked with the concept of movement."

Leimane's final suggestion for the listener: "Listen, and at the same time do not listen – so that the gestures inscribe their own contours on your perception."

Rihards DUBRA (1964) – *Les passions d'automne*

Upon first listen, Rihards Dubra's opus *Les passions d'automne*, or *The Passions of Autumn*, might seem like an ardent, outwardly directed work. It is, however, intensely introverted. It is also technically masterful, precise in form and laconic. The content is dense with self-analysis and self-reflection. The taut, escalated ostinato figures (a common and vivid technique used by Dubra) and simple yet convincing dynamic and harmonic contrasts give the piece a dual figurative nature – it contains both the expressive forms of stormy waves and the much deeper, broader and quieter seabed encountered under the churning waters. With its pulsating and gnawing and inner unrest, *Les passions d'automne* stands out among Dubra's other compositions. In writing for Art-i-Shock, he has created a very exposed and even personally intimate work that could be interpreted as a confession or a mirror image that reaches into a person's depths.

Kristaps PĒTERSONS (1982) – Z.I.E.M.A. / *Zigzagging Images and the Elements of the Melancholic Actuality*

Kristaps Pētersons' compositional language is informationally dense, multi-layered in content and unusually beautiful in its individual mastery. Pētersons wrote this work for the three musicians of Art-i-Shock. Possibly more multifaceted than any of his other compositions, Z.I.E.M.A. is saturated with cultural references, which direct its dramatic development and very visual language. The main reference is to Schubert's *Die Winterreise* cycle of songs set to the poems of Wilhelm Müller, but it is definitely not the only one. Winter, snow and cold become metaphors and symbols for solitude in the poems by British and American poets that Pētersons has chosen. But the use of these poems is playful, similar to the play on words in the acronym of the work's title (*ziema* is the Latvian word for winter). A dialogue forms between the poetry and the conversations, which have, in turn, been inspired by American cinematography. The episodes in the composition follow each other like frames in a film. A number of characters recite the German Romantic poetry and take part in the conversations: two killers, a stranger, m-s sunshine, Marusha and the servant. "Taken altogether, you almost get something similar to a silent movie. But it's the opposite, because there's sound. So, in fact you get a blind movie," says Pētersons.

00:00 The composition is framed by a quote from the first song of *Die Winterreise*, "Gute Nacht". The introduction is followed by:

00:29 "City Scene. Day", in which a slow ostinato in the piano and a cello solo alternate with noises of guns being loaded and shot and quotes from Schubert's cycle: "At last I rest" ("Rest"), "The air so tranquil, the world so fair" ("The Grey Head"). Pētersons explains: "The everyday noises all around us – if they are recorded, they seem to almost magically pull me in. I can dive into every noise, and any noise can become music for me. It's possible for the opposite to happen, too – music can become noise. And that's exactly the way it is in this composition. Noises are music, and they become the walls holding up the structure of the composition, while the music is noise that creates the tone of these walls – in one place it might be texture, in another it might be mould, and so on."

01:41 "1st Hotel Scene. Evening". Schubert's song "As a stranger I arrived | As a stranger I shall leave". There is a certain alienation, a distance between the listener/composer and the composition/film in the clear similarities with cinematography (visually figurative noises, clearly drawn lines of form). But there is a self-ironic humour as well – with pathos befitting Hollywood's golden era, m-s sunshine takes exception with Schubert's hero: "Don't be silly! Oh, my... I could have loved you. You know?" Pētersons says: "Various

voices speak in this construction. They are neither music nor noise; instead, they live their own lives and don't pay much attention to the construction."

02:36 In the **"Dream Scene"** we hear Emily Brontë's poem "Spellbound".

03:36 "In the Hall Scene 1": The servant appears.

03:50 "Leaving Gas Station Scene. Night": both killers converse, quoting "Rückblick" from Winter Journey.

07:21 "2nd Hotel Scene. Late Night": m-s sunshine's monologue with lines from John Updike's poem "January".

09:24 "Phone Scene. Night Before Dawn": a telephone signal in the receiver. A dialogue between m-s sunshine and Marusha.

10:53 "In the Hall Scene 2": a short monologue by the servant ("Supercool. Mega cool!").

11:04 "Best Scene. Early Morning": the stranger is speaking ("The light is back. | Who stopped the flow? | My blood | Melts the snow."), and the killers converse in verses from Müller's "Irrlicht" ("I seek a path but there is none. | All paths appear the same.").

11:50 "In the Hall Scene 3": another short monologue by the servant ("Marvellous. Simply").

12:06 "Killing Scene. Late Morning" with a cello solo and the sound of gunshots, to the accompaniment of the vibraphone and piano.

13:26 "3rd Hotel Scene. Day": the dialogue between the stranger and m-s sunshine contains parts of Müller's "Das Wirthshaus" and Shakespeare's Sonnet 40.

This is followed by an instrumental **"Final Scene" (14:35)** and **"Imaginary Subtitles" (15:36)**. The poetry dies away along with Pētersons' music, which brings to mind Carl Dahlhaus' words describing the 18th century: "This era was as sentimental as it was rational." (The above lines from Müller's texts were translated into English by Barry Mitchell. – Ed.)

Zigmars LIEPIŅŠ (1952) – *Cherry Rain*

As a bonus track on its debut album, Art-i-Shock has included “Cherry Rain”, an old, popular song by Zigmars Liepiņš. This special arrangement was prepared by Jānis Ķīrsis (whose surname, incidentally, means ‘cherry’ in Latvian) for the trio’s first concert as the ensemble-in-residence at Latvijas Radio. In 1975, “Cherry Rain” won the Mikrofons annual Latvian song contest, and most Latvians will always associate it with Nora Bumbiere’s legendary voice and the lyrics by Alfrēds Krūklis (“Over the bird cherry’s white mounds of flowers | A pain for those past summers aches”). The Latvijas Radio archive shows that “Cherry Rain” is chronologically the first of Liepiņš’ recordings, and also the only recording by the young composer in 1975. In subsequent years, Liepiņš wrote joyous, passionate and ballad-like popular songs (“At the Midnight Hour”, “Romeo”, “Do Not Prohibit Me”) and compositions like “Charon’s Monologue” and “The Ninth Wave”, which indicate that he might have at one point gotten his hands on and been inspired by the records of prog-rock classics such as King Crimson, Gentle Giant or Deep Purple with Ian Gillan on vocals. But nothing from the 1970s sounds as lyrical and aching as “Cherry Rain”.

Dāvis Eņģelis

GUNA ŠNĚ

ART-I-SHOCK WITH NORMUNDS ŠNĒ AND
KRISTAPS PĒTERSONS IN THE BACKGROUND

AGNESE EGLIŢA

A black and white portrait of a woman with shoulder-length, wavy hair, looking upwards and to the left. She is wearing a dark, lace-trimmed top. The background is dark with a grid of out-of-focus circular lights. The text 'ELĪNA ENDZELE' is located in the bottom left corner.

ELĪNA ENDZELE

Sadarbība ar latviešu mūsdienu komponistiem ir mūsu trio darbības kodols. Tā kā oriģinālrepertuāra mūsu sastāvam gandrīz nav, tad jāķeras pie tā radīšanas. Te nekādi neiztikt bez komponistiem, kas rada augšni, lai mūsu artišoks spētu veidoties un plaukt.

Tieši radošā mijiedarbībā ar autoriem, klausītājiem un koncertu organizētājiem top art-i-šoks: radošs pārsteigums, muzikāls piedzīvojums. Trio darbības laikā ir ticis izaudzēts pamatīgs artišoku klēpis. Drīzumā tam pievienosies jau 20. partitūra. Pateicoties trio rezidencei LR 3 "Klasikā" nu radusies iespēja ieskaņot daļu kompozīciju, kas visnīprāk pamanījušās pieķerties mūsu, kā arī klausītāju ausīm un sirdij. Tās ir ļoti dažādas, raibas līdzās viena otrai. Tikpat raibas, kā to radītāji savā dedzībā un sirsnībā viņu darbu ieraksta tapšanas laikā. Bet kopā mūsu brīnišķīgajiem autoriem ir izdevies radīt plašu pļavu, kurā klausītājs var ļauties skaņu piedzīvojumam, jeb art-i-šokam.

TRIO ART-i-SHOCK

2016. gadā trio *Art-i-Shock* svinēja pastāvēšanas piecgadi. Svinēšana izpaudās kā aktīva koncertēšana un jaunu skaņdarbu iestudēšana, bet svētku kulminācija bija dalība Eiroradio Ziemassvētku tiešraīžu maratonā, pārstāvēt Latvijas Radio 3 "Klasika". Šo koncertu translēja 22 valstīs (tostarp Lielbritānijas, Dānijas, Igaunijas, Spānijas, Bavārijas, Zārbrienes un Hesenas, Austrijas, Grieķijas, Islandes, Kanādas un Austrālijas nacionālajās raidstacijās) un drīz pēc tā izskaņas LR3 "Klasika" no ārzemju kolēģiem saņēma slavējošus vārdus par trio sniegumu.

Gads noslēdzās ar trio nominēšanu Latvijas Lielajai mūzikas balvai par izcilu sniegumu kameramūzikā gada garumā. *Art-i-Shock* ieguva citu, dalītu balvu – par gada labāko jaundarbu Lielās mūzikas balvas žūrija atzina Jura Karlsona rakstīto Koncertu čellam, klavierēm, sitaminstrumentiem un orķestrim, ko ansamblis nedaudz mainītā sastāvā kopā ar LNSO un Andri Pogu atskaņoja radio "Klasika" 20. jubilejas koncertā 2016. gada janvārī. Karlsona Koncerts ir otrs simfoniskais veļtījums ansamblim *Art-i-Shock*.

Drīz sekoja pirmreizēja iniciatīva no radio "Klasika", uzaicinot trio *Art-i-Shock* kļūt par 2017. gada Latvijas Radio rezidējošo ansambli. Tas nozīmē raženu augsni ansambļa radošajām idejām, uzstāšanos radio "Klasika" translētos koncertos, kas tiek sūtīti Eiroradio kolēģu raidstacijām, repertuāra papildināšanu ar trim jaundarbiem (tie pasūtīnāti Santai Ratniecei, Georgam Pelēcim un Arturam Maskatam), bet vispaliekošākā vērtība ir ieraksts – trio *Art-i-Shock* pirmais tvarts. Tas tapis ciešā sadarbībā ar radio "Klasika". Šo ierakstu varam uztvert kā atskatu uz trio *Art-i-Shock* pieciem pastāvēšanas gadiem, un tajā izcelti daži no spilgtākajiem ansamblim veļtītajiem jaundarbiem.

Komponists Platons Buravickis, kurš šeit pārstāvēts ar skaņdarbu "Voltāža", teicis tā: "Trio *Art-i-Shock* ir atradums jebkuram komponistam." Noklausoties šo tvartu, ir pamats domāt, ka viņam piekristu arī pārējie 16 komponisti, kuri ansamblim veļtījuši kopumā 20 darbus.

Trio *Art-i-Shock* ir viens no meistariģākajiem, oriģinālākajiem un ievērojamākajiem Latvijas kameransambļiem ar Eiropas mērogā unikālu, neparastu instrumentu sastāvu. Kopš tā pastāvēšanas sākotnes 2011. gadā trio spēlē trīs izcilas mūziķes ar atšķirīgām personībām un temperamentiem – pianiste Agnese Ēģliņa, sitaminstrumentāliste Elīna Endzele un čelliste Guna Šnē. Ansambļa nosaukumā iešifrēta tiekšanās pēc mākslinieciskas pilnības, vēlme klausītājus pārsteigt, iepriecināt un dažreiz draudzīgi provocēt. Smalks humors, spēles elements, radošs šoks kā pirmstāvoklis jaunradei un sevis jaunatklāšanai.

Art-i-Shock ansambļa koncertprogrammas ir bagātas ar kontrastiem un muzikāliem eksperimentiem. Sadarbojoties ar komponistiem, trio pilnveido un paplašina oriģinālmūzikas repertuāru čellam, klavierēm un sitaminstrumentiem, aktīvi veicina jaunu skaņdarbu tapšanu. To interpretācijas raisījušas kritiķu sajūsmu par mūziķu rūpīgu iedziļināšanos katrā darbā, laikmetīgās mūzikas niansēti smalkiem atskaņojumiem un tehnisko meistarību.

Līdzās trio veltītajiem jaundarbiem ansamblis spēlē pašu un citu spēkiem veidotus pārlikumus, un mūzikas hronoloģiskais ietvars aptver nogriezni no viduslaikiem līdz mūsdienām.

Trio tapa sagādīšanās dēļ, kad visas ansambļa dalībnieces, nominētas Lielajai mūzikas balvai 2010 par izcilu darbu ansamblī, apbalvošanas ceremonijā spēlēja trio sastāvā sitaminstrumentālista Andreja Puškareva aranžēto Astora Piajollas opusu *Milonga del anunciacion* un nolēma savu pirmo satikšanos uz skatuves no nejaušības izvērst par pastāvīgi koncertējošu, mākslinieciski spilgtu apvienību. *Art-i-Shock* visbiežāk var dzirdēt Rīgā, bet radošajā ikdienā ietilpst arī aktīva koncertēšana Latvijas novados, trio sniedzis koncertus Norvēģijā, Igaunijā, Lietuvā, Albānijā, Gibraltārā.

Ansamblis uzstājies laikmetīgās mūzikas festivālos "Latvijas Jaunās mūzikas dienas" un "Arēna", sitaminstrumentu festivālā Ukmergē (Lietuvā), Eiropas Mūzikas forumā, savas programmas atskaņojis festivālos "Sansusi", "Dominante", "Eiropas Ziemassvētki" un "Rīgas festivālā". Trio sadarbojies ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri, Liepājas Simfonisko orķestri un kamerorķestri Sinfonia concertante, diriģentu Andra Pogas, Aināra Rubiņa un Atvara Lakstīgalas vadībā atskaņojot trio veltītos Andra Vecumnieka un Jura Karlsona trīskāršos koncertus.

Platons BURAVICKIS (1989) – "VOLTĀŽA"

Ja Latvijas komponistu laukā var runāt par jauno vilni, tad viens no šī viļņa jaudīgākajiem nesējspēkiem ir Platons Buravickis. Līdzās klasiskām izpausmēm viņš ar mežonīgu enerģiju improvizē pie klavierēm, spēlē elektronisko mūziku pagrīdes klubos, un Platona *curriculum vitae* nav iedomājams bez viņa darba pieredzes kuģu remonta un betona rūpnīcās.

Skaņdarbā "Voltāža" Platons pirmo reizi visus uzskaitītos radošā rokraksta aspektus licis vienkopus. Tā sākas ar fragmentētiem motīviem, izbārstītā faktūrā dzirdams materiāls no aprautiem melodiskiem impulsiem līdz rūpnīcas trokšņiem. "Voltāža" izplūst robežas starp klasisko un populāro; čella solo epizodes tembrāli un tematiski atgādina smagajai rokmūzikai raksturīgo elektrisko ģitāru *overdrive* skaņu un "smalcināšanas" spēles tehniku; klavieru ostinato figūras līdzinās roka un popmūzikas atkārtotajām frāzēm jeb rifēm; arī bungu komplektu var tulkot kā alūziju par rokmūziku; ritiskā enerģija vienlīdzīga tai, kas dārd no deju klubiem piektdienu vakaros. Tas viss koncentrētā formā un ar meistara rokrakstu. Buravickis mūzikā manifestē, betonē, demontē. Vienlaikus viņš ir smalks vērotājs un savos darbos cenšas panākt dabas plūstošās līnijas.

Platons par "Voltāžu": "Tas ir vēstījums par sasprīgumu, kas iedarbojas uz cilvēku, ko izraisa apkārtējie apstākļi. Sarežģītie, neregulārie ritmi stipri dominē skaņdarba sākumā – tas ir kā sasprīguma vadmotīvs, tie it kā nožņaudz vēl neizveidoto cilvēka vadmotīvu, fragmentēto "melodiju". Pēc tam sākas cīņa, kuras gaitā izrādās, ka sasprīgumu veido pats cilvēks un nekāda īsta sasprīguma nav, ir tikai cilvēks ar savām jūtām, sarežģītajām domām un neparastajām rīcībām. Cilvēks ar savu enerģiju, radošo voltāžu."

Georgs PELĒCIS (1947) – "PIEŅĒŅU LAUKS"

Pienenes nav pirmās puķes Georga Pelēča mūzikā. Vijolei, vibrofonam un stīgu orķestrim rakstīti "Ceriņu dārzi", "Plaukstošs jasmīns". Tāpat Pelēcis vēro un pieraksta, kā skan "Ainažu ganības" un "Rudens ainavas". Bet trio *Art-i-Shock* veltīts "Pienenų lauks".

Georgs Pelēcis par pienenēm: "Mani šajā parādībā vienmēr fascinējušas divas lietas: no vienas puses – pastorāls, naivs, vientiesīgs izskats; no otras puses – ārkārtīgi intensīvas krāsas, liels temperaments. Šīs divas dimensijas centos savienot savā skaņdarbā." "Pienenų lauks" sākumā viļņojas starp diviem vibrofona akordiem. Pļavas dzeltenā ņirboņa klavieru faktūrās no skaņdarba sākuma līdz beigām kļūst aizvien caurspīdīgāka, izskaņā aizvien lielāku nozīmi iegūst pauzes, skaņu pārrāvumi, izspēlējami ar ziedlapiņu precizitāti.

Kad izskanējusi apmēram trešdaļa skaņdarba, klavierēs parādās jauns tematisms. Apliecinošs, augšupejošs motīvs vispirms mažorā, tad paralēlajā minorā. Ar tematisma lakonisko izteiksmi un harmonisko vienkāršību lepoties varētu jebkurš neo-klasikis vai, kas zina, pat aizgājušo gadsimtu meistari. Atkal šalčoša vilņošanās, bet šoreiz čellam, un galveno tematisko materiālu izspēlē vibrofons. Impulsu pārņem čells un to attīsta līdz kulminācijai piesātinātā melodijā.

Mūzikas spējā attīstība glezno ainu, kurā skaņradis pieņēmlauku vēro caur kameras objektīvu un no tuvplāna atkāpjas plašākam kadrījumam. Klasiskā skaidrībā un proporcijās ierāmēta idilliska vienkāršība. Ziedošu pieņēmlauku noglauda vējš, un pēc mirkļa vairs nevar izšķirt, vai ziedu kustībā ieraudzītais dzīvē piedzīvots, vai tikai plāvā nomanīts. Georgs Pelēcis, vienkāršās izteiksmes meistars, vēro pienešes, vēro sevi un pieraksta.

Andris VECUMNIEKS (1964) – Valse Art-i-Shock

Komponists Andris Vecumnieks par savu skaņdarbu saka: "*Art-i-Shock* valsis" ir manas Sonātes čellam un klavierēm otrās daļas adaptācija trio *Art-i-Shock*, papildinot to ar sitaminstrumentālista partiju. Trīm daļām dāmām atbilstošais nedaudz sentimentālais, nedaudz dramatiskais, nedaudz ironiski filozofiskais muzikālais noskaņojums, iespējams, lieliski iederas arī Piektajā Liepājas koncertā – *Concertino Art-i-Shock*." Vecumnieks atsaucas uz paša komponēto, pirmo trio *Art-i-Shock* vēltīto simfonisko darbu. Vecumnieka koncertā trio *Art-i-Shock* ir solista lomā un, kad orķestrim partitūrā rakstīts *tacet*, viņš liek ansambļa meitenēm spēlēt valšus. Vienu ar sentimentu un vienu bez. Šis – nesentimentālais – ir trio iecienītākais un koncertos spēlētākais. *Concertino* versijā valsis beidzas ar klusinātu jautājumzīmi, bet šajā ierakstā pēdējie dejas soļi izskan ar agresīviem un brutāliem akordiem. Valse *Art-i-Shock* saklausāma lejukslidošā melodijā ietverta nostalgija, galanta un manierīga jokošanās ar tembriem un muzikālās tēmas raksturiem. No senāk rakstītās sonātes daļas izaudzis patstāvīgs skaņdarbs ar pantomīmisku plastiku mūzikas valodā un teatrālai etīdei līdzīgu dramaturģiju un formveidi.

Linda LEIMANE (1989) – SILHOUETTES. BEHAVIOURS

Linda Leimane ir unikāls talants Latvijas komponistu ainā. Dažuprāt, Linda ir starp Latvijas skaņražiem tehniski meistarīgākā, pārtrumpojot arī pieredzējušākus kolēģus. Viņas mūzikā vienkopus izsmalcināta tehnika, izcili pārvaldīta mūzikas materiāla organizācija, lakoniski precīza izteiksme. Darbā *Silhouettes. Behaviours* būtiskākais mūzikas valodas instruments ir žests. Lindas kompozīcijā tā ir ļoti smalka matērija, kas atgādina lēni mainīgu mijkrēslī.

Linda saka: "Tas ir triju individuālu un mainīgu siluetu izlējums, kas tapis, iztēlē saglabājot konkrētus elementus un tēlus. Asociatīvi tā ir tumša, gaiss, pavasaris, ūdens, siluete kā skaidri izteikti profili jeb žesti, kuru identitāti nostiprina to atkārtojums. Bezķermenisko skanisko būtņu uzvedība mainās katrā to parādīšanās mirklī. Skanīdarbā saklausu strāvojumu, kas rodas, atrodoties tālu no mājām.

Šis darbs ir mans eksperiments mūzikas ķermeniskuma radīšanā, pēc kā tiecos arī citos darbos. Mans ideāls ir mūzika, kuru klausoties, zūd atsevišķu parametru izšķirtspēja; tie atrodas tik ciešā sasaistē cits ar citu, ka dzirdamais rezultāts ir kaut kas dzīvs, organisks, reljefi plastisks. Viena no muzikāla žesta īpatnībām ir tāda, ka klausītājam tas nav jāsaklāusa, proti, žests iedarbojas uz zemapziņu. Ķermenis it kā sajūt ko pazīstamu, bet tas var nenotikt apzinātā līmenī. Žests ir nesaraucjami saistīts ar kustības jēdzienu."

Lindas ceļavārdi klausītājam: "Klausīties un reizē neklausīties, lai žesti paši iezīmē savas kontūras klausītāja uztverē."

Rihards DUBRA (1964) – *Les passions d`automne*

Riharda Dubras opuss *Les passions d`automne* jeb "Rudens kaislības" pēc pirmās noklausīšanās reizes var šķist kvēli uz āru vērstas darbs, tomēr drīzāk tam piemīt sakāpināti introverta daba. Patiesi, tehniski meistarīgs, formā precīzs un lakonisks. Un saturiski blīvs ar pašanalīzi, pašaspulgu. Nospriegotās un kāpinātās ostinato figūras, (viens no Dubras rokkraksta spilgtiem paņēmieniem), vienkārši veidotie, bet pārliecinošie dinamikas un harmonijas kontrasti veido divējādu skaņdarba tēlaino dabu – gan ekspresīvas vētraiņu vilņu figūras, gan daudz dziļāku – zem ūdens vāļiem ieraugāmu, kļu un plašu grunts slāni. "Rudens kaislības" komponista daiļradē izceļas ar pulsējošu urdoņu, iekšēju nemieru. Rakstot *Art-i-Shock* ansamblim, Rihards Dubra ir radījis ļoti atklātu un pat personiski intīmu skaņdarbu, kas varētu būt gan grēksūdze, gan spoguļattēls, kas iesniedz cilvēka dziļēs.

Kristaps PĒTERSONS (1982) – *Z.I.E.M.A. / Zigzagging Images and the Elements of the Melancholic Actuality*

Kristapa Pētersona kompozīcijas valoda ir informatīvi blīva, saturā daudzslāņaina un individuālajā meistarībā neparasti skaista. Trio *Art-i-Shock* mūziķēm Kristaps uzrakstījis skaņdarbu *Z.I.E.M.A. / Zigzagging Images and the Elements of the Melancholic Actuality*. Iespējams, ka daudzpusīgāk nekā jebkura cita Kristapa kompozīcija *Z.I.E.M.A.* ir piesātināta ar kultūratsaucēm, kas veido tās dramaturģisko virzību un tēlaino valodu. Šūberta dziesmu cikls "Ziemas ceļojums" ar Vilhelma Millera dzejoliem ir galvenā, bet nebūt ne

vienīgā atsaucē. Kristapa izraudzītos britu un amerikāņu autoru dzejoļos ziema, sniegs un aukstums pārtop vienatnības metaforās un simbolos. Bet to izmantojums ir drīzāk rotaļīgs, līdzīgi kā vārdu spēle nosaukuma akronīmā. Dzeja dialogu formā skan pārmaiņus ar sarunām, kam iedvesmas saknes iesniedzas amerikāņu kinematogrāfā. Skaņdarba epizodes virknējās cita aiz citas kā filmas kadri. Vācu romantisma dzeju un sižetā ievītās sarunas izstāsta personāži: divi killeri, streindžers, m-s sanšaina, maruša un sērvants. Kristaps saka: "Kopā no visa tā gandrīz vai sanāk kas līdzīgs mēmajam kino. Vienīgi ir pretējs, jo skan. Tādējādi sanāk aklaiss kino."

00:00 Skaņdarbu ierāmē citāts no Šūberta "Ziemas ceļojuma" pirmās dziesmas *Gute Nacht* ("Labu nakti"). Pēc ievada seko

00:29 "Pilsētas skats. Diena": lēns klavieru ostinato un čella solo mijas ar ieroču pielādes, šaušanas trokšņiem un citātiem no Šūberta cikla: "Es jutu, gurdens esmu es" ("Atpūta"), "Tas spožums gaisos gaisa drīz" ("Sirmā galva"). Komponista ceļavārdi: "Apkārtesošie ikdienas trokšņi, ja tos ieraksta, man šķiet teju maģiski ievēloši. Katrā troksnī varu ienirt, un jebkurš troksnis man var būt mūzika. Iespējams arī pretējais – mūzika var kļūt par troksni. Un šajā skaņdarbā tieši tā arī ir. Trokšņi ir mūzika un veido skaņdarba konstrukcijas nesošās sienas, savukārt mūzika ir troksnis un veido šo sienu tonējumu, citkārt faktūru, vai pelējumu u.t.t."

01:41 "1. hoteļa aina. Vakars". Šūberta dziesma: "Kā svešnieks šurp es nācu | Man svešam tālāk iet." Skaidri saklausāmajās līdzībās ar kinematogrāfu (vizuāli tēlainajos trokšņos, skaidri novilktajās formas līnijās) pastāv zināma atsvešinātība, distance starp klausītāju/komponistu un skaņdarbu/filmu. Bet turpat dzirksti pašironisks humors, m-s sanšaina ar Holivudas zelta laikmeta patosu iebilst Šūberta varonim: "Neesi dumjš! Ak, vai! Vai zini, es varēju tevi mīlēt!" Kristaps saka: "Šajā konstrukcijā runā dažādas balsis. Tās šeit nav nedz mūzika, nedz troksnis, bet dzīvo pašas par sevi un konstrukcijai īpašu vēribu nepiegrīž."

02:36 "Sapņa ainā" izskan Emilijas Brontē dzejolis "Ap mani satumst nakts".

03:36 "1. zāles aina": sērvanta parādīšanās.

03:50 "Izbraukšana no benzintanka. Nakts": abi killeri sarunājas, citējot "Atmiņas" no "Ziemas ceļojuma".

07:21 "2. hoteļa aina. Nakts": m-s sanšainas monologs ar rindām no Džona Apgaika dzejoļa "Janvāris".

09:24 "Telefona aina. Nakts pirms ausmas": Telefona signāls klausulē. M-s sanšainas un marušas dialogs.

10:53 "2. zāles aina": īss sērvanta monologs (Supercool. Mega cool).

11:04 "Labākā aina. Agrs rīts": Runā Streindžers ("Spīd atkal gaisma. | Kur pārtrūka gaita? | Mana asins | Kausē sniegu."), un killeri sarunājas Millera vārmās no "Maldugunīm" ("Kā man naktij cauri rakties | Kā no aizas izkļūt man").

11:50 "3. zāles aina": vēl viens īss sērvanta monologs (Marvelous. Simply.).

12:06 "Noslep kavošanas aina. Agrs rīts" ar čella solo, šaušanas skaņām, vibrofonu un klavierēm pavadījumā.

13:26 "3. hoteja aina. Diena": Streindžera un m-s sanšainas dialogā izskan Millera "Iebraucamā vieta" un Šekspīra 40. sonets.

Seko instrumentāla "**Fināla aina**" (14:35) un "**Iztēloti subtitri**" (15:36). Dzeja izskan vienlaicīgi ar Kristapa mūziku, kuras intonācijas liek atcerēties Karla Dālhausa 18. gadsimtu raksturojošos vārdus: "Šis laiks bija tikpat sentimentāls, cik racionāls." (Augstāk citētos fragmentus no Vilhelma Millera tekstiem latviski atdzejojis Māris Čaklais – aut. piez.).

Zigmars LIEPIŅŠ (1952) – "ĶIRŠU LIETUS"

Kā bonusa skaņceliņu trio Art-i-Shock savā debijas albumā iekļāvis Zigmara Liepiņa senseno populāro dziesmu "Ķiršu lietus", ko speciāli Latvijas Radio Rezidences ansambļa pirmajam koncertam aranžējis Jānis Ķirsis. Savulaik šo dziesmu iebalsoja par Latvijas "Mikrofona aptaujas" 1975. gada uzvarētāju, un visā Latvijā to identificē ar Noras Bumbieres leģendāro balsi un Alfrēda Krūkļa tekstu ("Pār ievu baltajām kupenām | Smeldz kāda sāpe par vasarām tām"). Latvijas Radio skaņu arhīvs rāda, ka "Ķiršu lietus" ir hronoloģiski pirmais un 1975. gadā vienīgais jaunā komponista ieraksts. Turpmākajos gados Liepiņš raksta balādiskas, jautras un kaislīgas popdziesmas ("Pusnakts stundā", "Romeo", "Vien mani neaizliedz") un tādās kompozīcijas kā "Hārona monologs" un "Devītais vilnis", kas liek domāt, ka skaņradis savulaik savā īpašumā ieguvis progroka klasiķu *King Crimson* vai *Gentle Giant* plates vai *Deep Purple* ierakstu ar Īana Gilana balsi un nenoliedzami ietekmējies. Bet nekas no septiņdesmitajiem neskan tik liriski un smeldzīgi kā "Ķiršu lietus".

Dāvis Enģelis

ART-I-SHOCK

Trio ART-I-SHOCK

GUNA ŠNĒ, cello

ELĪNA ENDZELE, percussion

AGNESE EGLIŅA, piano

MONSTA, scratch

KRISTAPS PĒTERSONS, double bass

1. Platons Buravickis – Voltāža / Voltage for cello, piano and drum set (10:32)
2. Georgs Pelēcis – Pieneņu lauks / Field of Dandelions for cello, piano and vibraphone (7:21)
3. Andris Vecumnieks – Valse Art-i-Shock for cello, piano, vibraphone, xylophone, glockenspiel and tom-toms (5:30)
4. Linda Leimane – Silhouettes. Behaviours for cello, piano, marimba, gongs and cymbals (7:07)
5. Rihards Dubra – Rudens kaislības / The Passions of Autumn for cello, piano, marimba, glockenspiel, wind-chimes, cymbal (11:56)
6. Kristaps Pētersons – Z.I.E.M.A / Zigzagging Images and the Elements of the Melancholic Actuality for cello, piano, marimba, vibraphone, wind-chimes, double bass, DJ and electronics (17:06)
7. Zigmars Liepiņš – Ķiršu lietus / Cherry Rain for cello, piano, marimba, wind chimes and triangle arr. J. Ķirsis (3:44)

TT (62:20)

Recorded at the Latvian Radio Studio 1, August 2017
Recording producer and engineer: Normunds Šnē
Piano technician: Valdis Eglītis
Booklet text: Dāvis Eņģelis
English translation: Amanda Zaeska
Design: Gundega Kalendra
Photos: Agnese Zeltiņa, Linda Lauva
Executive producer: Egils Šēfers

© LMIC/SKANI 057, Riga 2017

© Latvijas Radio, Riga 2017

booklet in English / buklets latviski

www.skani.lv

www.trioartishock.lv

